

ORVOKKI HEINÄMÄKI 1942–2007

Helsingin yliopiston yleisen kielitieteen lehtori, Turun yliopiston yleisen kielitieteen dosentti Orvokki Heinämäki menehtyi vaikeaan sairauteen 13.5.2007. Hän syntyi Parkanosssa 31.8.1942, ja Parkanossa hän myös suoritti ylioppilastutkinnon vuonna 1961.

Orvokki Heinämäki valmistui englannin maisteriksi Turun yliopistosta 1967 opiskeltuaan myös psykologiaa ja toimittuaan lyhyen aikaa psykologian assistenttina. Hänen pro gradu -tutkielmansa aiheena oli »Englannin kielen verbien kuvauksesta». Vuonna 1969 hän sai ASLA-stipendin ja lähti Yhdysvaltoihin harjoittamaan jatko-opintoja, ensin Coloradon yliopistoon Boulderiin. Filosofian tohtorin tutkinnon

lingvistiikasta hän suoritti Texasin yliopistossa Austinissa vuonna 1974.

Heinämäki käsitteli väitöskirjassaan kielten tapoja ilmaista aikasuhteita. Väitöskirjaa pidettiin niin ansiokkaana, että se julkaistiin vuonna 1978 nimellä *Semantics of English Temporal Connectives* sarjassa *Indiana University Linguistics Club* (IULC), 1970-luvun uuden lingvistiikan tärkeällä julkaisufoorumilla. Väitöskirjan keskeiset tulokset ovat edelleen ajankohtaisia ja niihin viitataan jatkuvasti alan kirjallisuudessa. Yksi näistä tuloksista ilmestyi jo 1972 erillisenä artikkelina, joka oli lyhyeltä nimeltään »Before» (Paul M. Peranteau ym. toim., *Papers from the Eighth Regional Meeting of the Chicago Linguistic Society*

s. 139–151. Chicago, Illinois). Heinämäki osoittaa tässä muun muassa, miten englannin kielessä ei ole kahta erillistä *before*-sanaa (kuten mm. George Lakoff oli esittänyt), vaan yksi, jonka merkitysvivahteet voidaan johtaa kontekstieroista.

Toinen merkittävä aihe Heinämäen tieteellisessä tuotannossa oli suomen kielen vokaalisoinnun luonne ja tulkinta. Edelleen siteerataan paljon hänen ja Catherine Ringenin vuonna 1999 ilmestynyttä artikkelia »Variation in Finnish vowel harmony: An OT account» (*Natural Language and Linguistic Theory* 17: 303–337). Tämän artikkelin aihio oli hyväksytty esitelmäksi Linguistic Society of American talvikokoukseen tammikuussa 1998. Heinämäki ja Ringen osoittavat, miten tietyt vokaalisoinnun vaihtelutapaukset voidaan luontevasti kuvata optimaalisuusteorian keskenään kilpailevilla rajoitteilla.

Pedagogisen elämäntyönsä Heinämäki suoritti Helsingin yliopiston yleisen kielitieteen lehtorina, johon virkaan hänet nimitettiin vuonna 1978. Hän toimi kielitieteen teoreettisten perusteiden antaumuksellisenä ja menestyksellisenä opettajana kymmenille opiskelijapolville. Opiskelijoiden arvostusta kuvaa hyvin se, että eräs entinen oppilas ja nykyinen professori tuli helmikuussa 2007 Englannista saakka varta vasten Heinämäkeä hyvästelemään (saatuaan aikanaan Heinämäeltä yleisen kielitieteen yksityisopetusta englanniksi kielivaikeuksien takia). Allekirjoittaneelle tämä entinen oppilas kertoi: »Ilman Orvokki Heinämäkeä minusta ei olisi tullut lingvistiä.»

Orvokki Heinämäki oli valoisa, vahva, syvällisen eettisesti ajatteleva ihminen, työyhteisönsä tukipilari. Amnesty Internationalissa hän toimi pitkään maailman vainottujen puolesta. ■

FRED KARLSSON